

V. I. Cataramă : *Esenin în românește*. Iași, 1938. „Presa Bună“.

Studiile de literatură comparată, în românește, sînt puține. Este necesară și bine venită orice lucrare care descopere influențe, nu numai de amănunt, dar și de curente literare, exercitate de o literatură a unui popor asupra altei literaturi.

D. V. I. Cataramă pornește dela constatarea că poezia noastră contemporană a ajuns într'un stadiu de saturație pentru lirica franceză reprezentată prin Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Francis Jammes și că ea caută o împropiatare a surselor în alte literaturi, bunăoară în cea rusă. Este incontestabil că Esenin, poetul dela Reazan, se simte tot mai des, interceptat, în opera unor scriitori noi. Iniriurirea n'a ajuns însă prea departe. Serghei Esenin este un poet național, specific, autohton și apropierea lui de sensibilitatea românească sînt scurte, temporare, exterioare chiar. Un poet de pildă ca N. Crevedia nu alege din Esenin decît ruralismul, predilecția pentru vagabondaj și un foarte minor simț al penuriei, al instinctului de migrație sau al unui epicurism boemantic. Nimic din imagismul exuberant al marelui poet ucrainean. Tonul confesional e înlocuit printr'un retorism factice și versurile capătă o emfază respingătoare.

D. Cataramă analizează însă numai reflexele lui Esenin în românește după traduceriile d-lor Lesnea, Z. Stancu și alții, subliniind depărtările de original, tendința de a înfățișa un Esenin popularizat (la G. Lesnea) sau aceea de a prezenta un Esenin intelectualizat și modernizat (la d. Z. Stancu), în amindouă cazurile, cite o traducere originală, dar și falsificată. Poeziile lui S. Esenin nu pot fi, în orice caz, transpuse textual, mai ales, cînd forma primește o structură simetrică și riguroasă. Deaceea a vorbi despre Lesnea ca un misificator e exagerat. Ceeace trebuie reținut este că în original Esenin e mai frust, mai simplu, pe cînd în traducere apare nu de puține ori platonice, afectat și deci într'o măsură oarecare diminuat. Deasemeni în tălmăcirile d-lui Z. Stancu, Esenin e cauterizat, redus, raționalizat și inexpressiv.

În definitiv orice traducere are voie să fie ce vrea și uneori e mai bună cînd contribuția traducătorului nu e seacă. Ce a vrut să explice d. Cataramă e probabil, că nu avem o imagine justă a lui Esenin în românește și aici desigur are dreptate. De altminteri nici un poet mare nu rămîne egal într'o altă limbă. D. Cataramă face dovada unui bun simț al nuanțelor, dar și dovada scrupulozității. Broșura e oricum utilă și are meritul de a atrage atenția nu numai asupra unor influențe, dar, mai ales, asupra unuia dintre cei mai reprezentativi poeți ai literaturii universale. **A. P.**

Gabriel Drăgan : „*Trofee de aur*“ poeziilor, editura „Cugetarea“ București, 1937.

Înainte de a începe lectura poeziilor din acest volum, am căutat să elimini din minte, pentru moment, celelalte ramuri de activitate scriitoricească ale d-lui Gabriel Drăgan pentru a mă cufunda în lectura poeziilor poetului Gabriel Drăgan. Zădărnice însă, căci însuși autorul volumului îmi arată cu degetul o pagină din volum unde citesc : „De acelaș autor“ titlurile citorva eseurilor, un roman, o istorie a literaturii romine etc... și „în curs de apariție“ : romane, schițe, eseuri, studii de critică și istorie literară.

Printr'un efort de obiectivitate însă, atribuind această lipsă de „tact artistic“ editorului nepriceput, care nu a avut grije să așeze toate aceste titluri,